

Utrecht, 29 juni 2015

Geachte Kamerleden,

Het LSA, de landelijke vereniging van actieve bewoners, wil uw aandacht vragen voor onze inbreng voor het nota-overleg over het initiatiefvoorstel Buurtrechten aanstaande woensdag 1 juli. Het LSA is er content mee dat Buurtrechten steeds meer weerklank vinden in de samenleving. Uw Kamer heeft hieraan zeker bijgedragen door het indienen van het initiatiefvoorstel 'Buurtrechten voor iedereen' en het constructieve (schriftelijk) debat hierover. Dank hiervoor. Onze vereniging zette de buurtrechten als eerste op de agenda, reeds in 2011. Met buurtrechten krijgen burgers meer zeggenschap over hun directe leefomgeving en kan de doe-democratie daadwerkelijk vorm krijgen. Buurtrechten zijn de 'tools' die energieke vrijwilligers nodig hebben om het verschil te kunnen maken in de wijk.

Toch baart de voortgang van het proces en het standpunt van de minister zoals verwoordt in de brief van 18 juni 2015 ons grote zorgen. Wij constateren -naast enthousiasme bij bewoners, gemeenteraden, lokaal bestuur en een flink aantal ambtenaren- een erg traag proces en een gebrek aan bewonersperspectief bij de uitwerking van een mogelijke Nederlandse implementatie. In oktober 2014 is de initiatiefnota 'Buurtrechten voor iedereen' ingediend. Sindsdien zijn er talloze bijeenkomsten en sessies georganiseerd voor het maken van een uitwerking van buurtrechten in Nederland. Door gemeentes, door directies van ministeries, in leerkringen en in communities of practice. Allemaal met name nuttig voor lokale ambtenaren om het instrument buurtrechten te verkennen en de implicaties van mogelijke invoering op een rij te zetten.

Maar, terwijl buurthuizen gesloten worden, transitieën gaande zijn en veel subsidies voor maatschappelijk initiatief wegvallen, zijn er nog weinig tot geen concrete acties ondernomen. Daarnaast krijgen actieve bewoners amper informatie over de ontwikkelingen. Ze weten niet of er in hun gemeenten geëxperimenteerd wordt of gaat worden met de buurtrechten. Laat staan dat ze voorbereid worden op hun toekomstige rol. Voor hun gevoel staat de ontwikkeling stil, terwijl velen in de startblokken staan om een grote stap verder te nemen om te komen tot een sterke doe-democratie.

In onze visie ligt de oorzaak hiervan deels in het beperkte perspectief van de leerkringen; het perspectief van de diverse gemeentelijke afdelingen komt ruimschoots aan bod. Maar het perspectief van de gebruikers van de buurtrechten, de actieve bewoners, ontbreekt. Het is een bekend patroon: er wordt vooral gesproken óver in plaats van met bewoners. Ook zien we een hoge mate van versplintering van dit onderwerp over diverse directies en instellingen. De directie W&L en de directie Doe-democratie van het ministerie van BZK, de directie Wmo van VWS. Programma's als Open Overheid, de VNG en vele ingehuurde adviesbureaus zetten in op 'kennisdeling over buurtrechten'. Buurtrechten die feitelijk nog nergens zijn ingevoerd.

Nu de minister duidelijk maakt dat 'dit proces, omwille van de zorgvuldigheid, nog enkele maanden zal vergen', maken we ons zorgen. We vragen u om er bij de minister op aan te dringen om een actievere houding aan te nemen als het gaat om het implementeren van buurtrechten. En let wel: buurtrechten gaan veel verder dan participatie-instrumenten. Het LSA vindt het zorgwekkend dat de community of practice (die in opdracht van het ministerie BZK wordt georganiseerd) niet 'Buurtrechten' maar 'Recht op Participatie' heet. De minister heeft zelf al meermalen gezegd dat de tijd van bewonersparticipatie voorbij is: het is de tijd van overheidsparticipatie.

Het LSA gaat met de buurtrechten aan de slag. Wij willen een goede versnelling teweeg brengen. Het LSA heeft zes onderwerpen geïdentificeerd waarop het (eventueel gecombineerd) zinvol is om te experimenteren met de concrete uitwerking van buurtrechten: opdrachtgeverschap voor voorzieningen, maatschappelijk aanbesteden van taken, open informatie, zelfgekozen ondersteuning, gebiedsplanning en het verwerven van (start)kapitaal. Wij zijn in gesprek met verschillende gemeentes om hiermee aan de slag te gaan en onze kennis te delen. Vanuit bewonersperspectief.

Wij vragen aan u om aanstaande woensdag de minister erop te attenderen dat hij dit bewonersperspectief niet uit het oog verliest en er bij hem op aan te dringen een actieve houding aan te nemen als het gaat om implementeren van buurtrechten. Wij willen van de minister een actievere houding dan 'het met belangstelling volgen van de ontwikkelingen'. Onder meer door experimenten actiever te ondersteunen en stimuleren. En door alle met gemeenschapsgeld georganiseerde kennisontwikkeling te coördineren, waarbij ook het perspectief van actieve bewoners een stevige positie krijgt. Het LSA speelt daar graag een leidende rol in.

Met hartelijke groet,

Mw. J. P. Bakker
Voorzitter LSA